

Međusektorska suradnja Službe za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo

Međusektorska suradnja Službe za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija uključena je u projekt *Zdravih županija* od 2002. godine te je odmah utvrđeno pet javnozdravstvenih županijskih prioriteta, među kojima i prekomjerna uporaba alkohola kod mladih (učenici srednjih i osnovnih škola). Veliku ulogu kao provoditelj najvećeg broja aktivnosti predviđenih Planom za zdravlje te Planom rada Povjerenstva za prevenciju ovisnosti KZZ, dobio je Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije. Rad u savjetovalištu Centra s mladima koji prekomjerno konzumiraju alkohol prepoznat je od stručne zajednice i od strane roditelja putem medijske promocije i promocije ovog vida rada Centra.

Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti djeluje na tri razine: primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji. S obzirom na relativno manji broj ovisnika o opojnim drogama u usporedbi s ostalim županijama, glavninu naših aktivnosti ostvarujemo u području primarne prevencije. Kroz sekundarnu prevenciju stručni tim Centra provodi informiranje, dijagnostiku i rad s konzumentima, ovisnicima i njihovim obiteljima te rehabilitaciju ovisnika o opojnim drogama. Tercijarnu prevenciju ostvarujemo kroz suradnju s udrugama za prihvata ovisnika nakon uspješno završenog programa rehabilitacije, u domeni procesa resocijalizacije ovisnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji između institucija na polju prevencije ovisnosti ostvaruje se izuzetna međusektorska suradnja koja se u sklopu primarne prevencije očituje kroz rad s djecom i mladima, roditeljima, nastavnicima i stručnim suradnicima u školama, stručnim djelatnicima u područjima zdravstva, socijalne skrbi, pravosuđa te s nevladinim udrugama, političkim dionicima i medijima. U tom smislu odvija se uspješna prevencija svih vrsta ovisnosti i asocijalnih ponašanja. Temeljem ovoga razmišljanja djelujemo preko pet preventivnih programa koji se provode u KZZ.

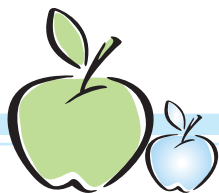

ZNAM, HOĆU, MOGU preventivni je program koji se na bazi dobrovoljnosti provodi u osnovnim i srednjim školama. Usmjeren je na učenike, a odvija se tijekom gotovo čitave školske godine – od Mjeseca borbe protiv ovisnosti (15.11.-15.12.) do Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga (26.06.). Svake godine odabire se jedna tema, a učenici u sklopu postojećih predmeta izrađuju literarne, likovne i dramske radove. Na taj način imamo priliku vidjeti kako mladi razmišljaju o sebi i svemu što ih okružuje. Svaka škola bira najbolje radove po zadanim kategorijama i šalje ih na županijsku razinu. Na smotri radova koja je uvijek izuzetno dobro medijski popraćena (lokalne radio postaje, Večernji list, Jutarnji list, Zagorski list, HTV), dodjeljuju se priznanja i darovi svim sudionicima finala, a posebna priznanja i nagrade dobivaju po tri najbolja rada u svakoj kategoriji. Izložba radova otvorena je deset dana nakon finala, besplatna je i otvorena za građanstvo. Model pozitivnog uzora među vršnjacima pokazuje se višestruko korisnim, a ovaj program omogućuje učenicima koji se ne ističu po ocjenama da budu uspješni i istaknu sposobnosti koje imaju. Velika uloga i odgovornost ostaje na mentorima

koji provode program u školi, koji imaju mogućnost potaknuti upravo ovu skupinu na rad zbog pozitivnog isticanja i izgradnje samopouzdanja i samopoštovanja. Ovaj program provodi se sedam godina i postaje tradicija, a njegovu važnost prepoznale su i druge institucije poput Obiteljskog centra Krapinsko-zagorske županije koji se redovito uključuje u organizaciju finala te sponzora koji omogućuju da nagradimo djecu.

ŠTO ZNAM O... radionice su koje članovi Stručnog tima Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u dogovoru sa školama provode s učenicima na određenu temu vezanu uz ovisnosti i asocijalna ponašanja, ali i uz donošenje odluka, procjenu informacija, izgradnju ličnosti i druge teme koje su direktno ili indirektno vezane uz rad na prevenciji asocijalnih ponašanja. Dolazi se na poziv škole, a tema radionica određuje se na temelju procjene stručnog suradnika u školi za čim točno postoji potreba i kojim redoslijedom obrađivati teme.

EDUKACIJA EDUKATORA program je namijenjen nastavnicima i roditeljima u osnovnim i srednjim školama. Nekoliko je tema koje se obrađuju, a posebno su prilagođene nastavnicima ili roditeljima.

Smisao je predavanja educirati nastavnike o sredstvima ovisnosti, prepoznavanju simptoma konzumacije sredstava ovisnosti, zakonskoj regulativi vezanoj uz zlouporabu opojnih droga te o mogućim načinima rješavanja problema i institucijama kojima se mogu obratiti za stručnu pomoć. Roditelji dobivaju slične informacije prilagođene terminološki, ali usmjerene i na odnos roditelj-dijete, informacije vezane uz odgovorno i djelotvorno roditeljstvo i uspješne načine rješavanja konflikata. Posebna pažnja posvećuje se roditeljima učenika čija djeca ulaze u pubertet (5. i 6. razred) i roditeljima čija su djeca na prijelazu iz osnovne u srednju školu (8. razred osnovne i 1. razred srednje škole). Tijekom školske godine, a naročito tijekom mjeseca borbe protiv ovisnosti, održavaju se roditeljski sastanci s roditeljima djece pri prijelazu iz 8. razreda osnovne škole u srednju školu, ili pri prijelazu iz razredne u predmetnu nastavu. Najveći broj sastanaka održava se u suradnji s liječnicima školske medicine, predstavnicima MUP-a, Obiteljskog centra, Centara za socijalnu skrb te Gradskog društva Crvenog križa. Iskustva su pokazala da su roditeljski sastanci koji se održavaju u suradnji s predstavnicima drugih institucija, svrsishodniji u kontekstu preventivnih aktivnosti.

ZNANJE DAJE PREDNOST program je koji je izrađen s namjerom da se stručnjacima, koji su zaposleni u sustavima u kojima imaju priliku raditi s konzumentima ili ovisnicima o drogama (zdravstvo, socijalna skrb, pravosuđe,..), pruži što više informacija o prevenciji ovisnosti, vrstama

droga i samoj bolesti ovisnosti te liječenju ovisnika. Na taj način povezuje se sve ove sustave kako bi međusektorskom suradnjom postigli adekvatnu skrb i pružili širi spektar usluga. Svake godine održava se barem jedan stručni skup sa svakim sustavom koji djeluje na području Krapinsko-zagorske županije. Tada imamo priliku uskladiti djelovanje i izvijestiti jedni druge o eventualnim promjenama u funkcioniranju. Osobno međusobno upoznavanje uvelike pridonosi kvalitetnijoj i intenzivnijoj suradnji tijekom godine.

CENTAR ZA PREVENCIJU U ZAJEDNICI program je nastao u skladu s aktivnostima koje su se provodile na razini naše županije. U želji da senzibiliziramo javnost za problem ovisnosti, da se lokalna uprava i samouprava angažira još aktivnije u preventivnim programima uz uključivanje svih relevantnih faktora, pokrenut je program koji ulazi u svaki dio županije. Osim namjere da se senzibilizira cjelokupna javnost o problemu ovisnosti, potrebno je informirati je o mehanizmima prevencije. U ovaj program uključeni su mediji svih vrsta koji emisijama, prilozima, člancima, stalnim rubrikama ili ciklusima radio emisija omogućavaju kontinuiranu prisutnost svijesti o ovisnostima kod stanovnika naše županije. Pilot projekt koji je u sklopu ovog programa odrađen u Krapini planiralo se prenijeti i u druge gradove i općine. Odnosio se na kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih. Mladi su imali potrebu da se pozitivno izraze, a s obzirom da su neki bili u kontaktu sa Centrom kroz aktivnosti koje se

provode, ponuđena im je pomoć u osnivanju udruge. Podrška u ovim aktivnostima dobivena je od škola s područja grada, Centra za socijalnu skrb, policije i crkve. Program je svoje rezultate naročito polučio u realizaciji dobivanja prostora za mlade u Zaboku gdje su u staroj bolnici, nakon gradnje nove bolnice na lokaciji Bračak, dobiveni prostori za rad Mreže udruga mladih KZZ i provođenje raznih programa i projekata u suradnji Županije, Zavoda za javno zdravstvo KZZ i Mreže mladih KZZ. Temelj za dobivanje ovog prostora bio je prioritet izdvojen u Slici zdravlja KZZ - prekomjerno pijenje alkohola u mladima, a u Planu za zdravlje KZZ jedna od aktivnosti bila je kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih.

Višegodišnja međuresorska suradnja između PU krapinsko-zagorske, Zavoda za javno zdravstvo KZZ - Centra za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje, Obiteljskog centra KZZ i Zagorske razvojne agencije (ZARA) rezultirala je uspješnom realizacijom projekta pod nazivom *Prevencija kriminaliteta s međunarodnim iskustvom* u okviru programa za cjeloživotno učenje *Leonardo Da Vinci* u listopadu 2010. Delegacija od dvanaest članova sastavljena od predstavnika svih partnera razmijenila je iskustvo s partnerom Conselleria de Gobernacion iz španjolske Valencije, u vremenu od 18. do 31. listopada 2010. godine. Razmjenom iskustava bila je obuhvaćena problematika prevencije ovisnosti, nasilja u obitelji, teških krađa, prevencija prometnih delikata, organiziranje prevencije na mobilan način i oblici suradnje policije, lokalne zajednice i mještinskih institucija u svim programima prevencije.

S obzirom na napredak u funkcioniranju sustava na području županije kroz provođenje ovih programa, namjera nam je nastaviti i dalje u ovom pravcu uz otvorenost prema pozitivnim promjenama. Pokretanje postojećih sustava velik je rezultat. Nastavljamo sa započetim aktivnostima i unapređivanjem pozitivnih dostignuća uz praćenje iskustava dobre prakse u drugim dijelovima zemlje, koji mogu biti primijenjeni prilagođeni potrebama u KZZ.

Svetislav Joka, dipl. psiholog
ZZJZ Krapinsko-zagorske županije
sjoka@net.hr